

Sławni Kirszniokowie

Opracował Artur Paczyna

Jakub Kirszniok (Jacob Kirschniok) urodził się 21 lipca 1853 roku w Pleszówce (niem. Plechowka lub Biechowka/ Blechowka) – obecnie Sucha Góra w Bytomiu.

Jego rodzicami byli robotnik dzienny, chałupnik i górnik – Karol Kirszniok i jego druga żona Karolina Koczot. Jego wujkiem był ksiądz Norbert Bonczyk (Bączek). To zapewne wujowi i rodzicom zawdzięcza swój dobrze ukształtowany charakter oraz stosunek do Boga i ludzi. Mieszkał w drewnianym domu, a od 1880 roku w nowo wybudowanym murowanym domu, który przetrwał do naszych czasów (przy obecnej ulicy Blachówka 45).

W okresie od 21.4.1879 do 18.3.1880 roku Jakub uczęszczał do Szkoły Górniczej w Tarnowskich Górach.

Był inżynierem górnikiem. Pracował jako nadsztygar w kopalni Concordia. Gdy doszło do połączenia strategicznych dla hutnictwa kopalni Concordia i Michael, został ich dyrektorem.

3 sierpnia 1886 roku w Urzędzie Stanu Cywilnego w Kamieńcu koło Zbroslawic, w obecności świadków z Kamieńca: Antoniego Laxy urzędnika podatkowego lat 41 i Teofila Starościka właściciela młyna lat 31, Jakub poślubił Marię Starościk (Starostzik) ur. 11.08.1865 w Kamieńcu, córkę właściciela młyna z Kamieńca Jana Starościka i Konstantyny z domu Josch.

Po ślubie Jakub zamieszkał z żoną w Biskupicach (obecnie w granicach Zabrze). Tam przyszedł na świat ich syn **Leonard**.

W czasie kryzysu gospodarczego pomagał przezwyciężyć jego skutki w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym. Tworzył nowe miejsca pracy, podejmował wysiłki na rzecz poprawy warunków pracy górników, promował indywidualne mieszkania dla pracowników pochodzenia chłopskiego. Cieszył się wśród swoich pracowników wielkim szacunkiem.

Był prostym i pobożnym człowiekiem.

Jakub był ceniony także za liczne osiągnięcia techniczne, np. odkrycie i opracowanie nowych złóż rud i węgla, elektryfikację i mechanizację pracy kopalni, reorganizację transportu, wprowadzenie wiertarki pneumatycznej (Preßluftbohrmaschinen) i krzyżowego tunelowania pokładów węgla (1898), instalacji (1907) i metody zasypywania wyrobisk. Jakub był także wynalazcą nowoczesnych narzędzi ułatwiających pracę (np. Schränpumpe - usuwająca czynniki zanieczyszczające węgiel i sól oraz „Raumspindel” – do mechanicznego demontażu drewna).

Największym jego dziełem była uruchomiona w 1905 roku nowoczesna kopalnia Donnersmarckhüttegube (Abwehrgrube/ po wojnie: Mikulczyce/ Pstrowski) w Mikulzycach, która była częścią koncernu górniczo-hutniczego.

W 1910 roku Rada Gminy Mikulczyce w dowód uznania dla jego dokonań podjęła uchwałę o zmianie nazwy ulicy Górniczej w Mikulzycach na ulicę Jakuba Kirsznioka (Kirschniokstraße).

Jakub zmarł 22 stycznia 1921 roku w Tarnowskich Górach i tam został pochowany.

Potomkowie Jakuba mieszkają w Zabrze i okolicach oraz w Niemczech.

Leonard Kirszniok (Leonhard Philipp Joseph Kirschniok) - syn Jakuba Kirsznioka i Marii Starościk - urodził się 26 maja 1887 roku w Biskupicach (niem. Biskupitz) - obecnie w granicach Zabrze.

Po ojcu odziedziczył liczne talenty. Z wykształcenia był doktorem inżynierem. W 1915 roku, po odbyciu aplikacji, uzyskał Patent, a w 1919 roku, po zdaniu egzaminu, uzyskał tytuł asesora górniczego.

W czasie I Wojny Światowej służył w Armii Pruskiej w stopniu porucznika pułku. W czasie działań wojennych, w maju 1917 roku został ciężko ranny.

Zawodowo pełnił odpowiedzialne funkcje: W latach 1919 – 1922 był inspektorem górniczym w Zabrze i współpracował z Hermannschachtfeld kopalni Królowej Luizy w Zabrze.

W latach 1922 – 1923 kierował kopalnią „Wujek” w Zakładach Hohenloego w Katowicach. W latach 1923 – 1938 był naddyrektorem / starszym dyrektorem kopalni „Wujek” w Katowicach i członkiem Zarządu Zakładów Hohenloego S.A.

W 1924 roku jako przedstawiciel pracodawców był Drugim Zastępcą członka Rady Administracyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

We wrześniu 1939 roku, przez dwa tygodnie, decyzją władz okupacyjnych, pełnił funkcję powiernika Zakładów Hohenloego S.A. w Katowicach.

W 1938 roku w Hildesheim Leonard napisał i wydał książkę pt.: *„Untersuchungen an der Grenze von Abbaufeldern im oberschlesischen Steinkohlenbergbau”* [Dochodzenia na granicy pól górniczych w górnośląskim górnictwie węgla kamiennego].

Około 1929 roku Leonard poślubił Charlotte, córkę dyrektora generalnego koncernu przemysłowego - Franciszka Pielerę Młodszy, wnuczkę twórcy koncernu przemysłowego, powstałego w wyniku połączenia zakładów należących do hrabiego Ballestrema – Franciszka Pielerę.

W 1930 roku Leonard wchodził w skład Komitetu Budowy Katedry Chrystusa Króla w Katowicach.

W 1936 roku Leonard wraz z żoną mieszkał w Katowicach w istniejącej do dziś okazałej kamienicy przy ulicy Kościuszki 6.

Leonard wraz z żoną spędzał wakacje w Łądku Zdroju w zbudowanym w 1907 roku przez Pielerów pałacu „Willa Barbara”. Od 1941 Kirszniokowie zamieszkali w niej na stałe.

Latem 1947 roku Leonard wraz z rodziną musieli opuścić Łądek Zdrój i wyjechać do Niemiec.

Wiemy, że Leonard z Charlottą mieli córkę Liselotte, która chorowała w dzieciństwie oraz syna Piotra.

Leonard zmarł w 1969 roku w Niemczech.

Teofil Kirszniok (Teophil Kirschniok)

Urodził się 15 grudnia 1906 roku w Mikulczycach.

Był najmłodszym dzieckiem cieśli górniczego Wincentego (z linii Karola Kirsznioka i Karoliny Koczot) i jego żony Matyldy Dierlich.

Nazajutrz po narodzinach, do nowo wybudowanego, neogotyckiego kościoła św. Wawrzyńca w Mikulczycach, przynieśli go Maria Dierlich i górnik Teodor Gałązka – szwagier Wincentego. Sakramentu Chrztu Św. udzielił ks. Andrzej Zajac.

Od najmłodszych lat Teofil wykazywał się licznymi talentami. Gdy poszedł do szkoły, dał się poznać jako bardzo zdolny i pilny uczeń. W 1921 roku już po siedmiu latach nauki ukończył ośmioletnią katolicką szkołę ludową. Osierocony (w tym roku zmarł jego ojciec) Teofil kontynuował naukę, ucząc się zawodu zecera. Wykazując ponad przeciętne zdolności w rachunkach, pracował w biurze płac na kopalni *Donnersmarck* w Mikulczycach.

Gdy poczuł powołanie zakonne, Teofil porzucił pracę i wstąpił do Zakonu Jezuitów (*Societas Iesu*). W domu zakonnym w Ścinawce Średniej koło Kłodzka (*Mittelsteine bei Glatz*) 15 sierpnia 1927 roku rozpoczął postulat, 16 lutego 1928 roku rozpoczął nowicjat. Tamże, w lutym 1930 roku otrzymał pierwsze święcenia, po których – w maju 1930 roku – został przeniesiony do Wrocławia, gdzie jako pomocnik Ojca Ekonoma i do pracy w tamtejszej wspólnotie jezuickiej.

Już w kwietniu 1931 roku został powołany przez O. Prowincjała Bernharda Bleya do Berlina, do domu prowincjalnego nowoutworzonej Prowincji Wschodnioniemieckiej SJ, gdzie przez pięć lat pracował w Prokurze Prowincjalnej jako socjusz coadjutor (pomocnik).

W związku z wszczętymi 15 maja 1935 roku procesami przeciwko niektórym zakonom katolickim, które przelewały dewizy za granicę Rzeszy (*Devisenprozesse*), Teofil musiał opuścić Berlin i przenieść się do Valkenburga w Holandii. Jednakże i tam zagrożenie ze strony Niemieckiej Narodowo-Socjalistycznej Partii Robotniczej trwało. Dlatego w 1936 roku otrzymał wezwanie do Rzymu, do Kurii Generalnej Jezuitów, w którym spędził ponad trzydzieści lat (1936 – 1967).

Teofil Pracował w Generalnej Kurii Zakonu Jezuitów jako pomocnik i sekretarz u boku generała Zakonu Włodzimierza Ledóchowskiego (do 1942), wikariusza generalnego Norberta de Boynes (w okresie II Wojny Światowej) i Jana Janssensa (1946 – 1949). W latach 1949 – 1967 pracował jako asystent Gotfryda Henryka van Gestela.

Teofil Kirszniok był ekspertem w dziedzinie rachunkowości i księgowości oraz procedur administracyjnych i etykiety watykańskiej. Znakomicie władał łaciną. Był tłumaczem.

Ze zdumieniem obserwował z bliska rewolucję soborową (Vaticanum Secundum 1962 - 1965). W licznych komentarzach, nie krył rozczarowania i goryczy ze zmian w kościele i Zakonie, które następowały po 1965 roku. Miał duże trudności z ich przyjęciem. Dzięki głębokiej wierze i nadziei, przeszedł także przez ten okres próby.

W latach 1967 - 1990 Teofil pracował jako księgowy w Domu Prowincjalnym Zakonu Jezuitów (SJ) i w domu św. Ignacego w Berlinie w Niemczech.

Całe życie poświęcił Zakonowi. Jak wspominają jego bracia zakonni, obowiązki wykonywał sumiennie, z wielką starannością, był wesoły, przyjazny, pomocny, skromny, zjednał sobie wielu przyjaciół.

1 października 1990 roku z powodu choroby serca poprosił o przeniesienie do Zakonnego Domu Starców (Domu św. Piotra Fabera) w Berlinie, gdzie spędził ostatnie dni swojego życia.

Teofil zmarł 22 sierpnia 1994 roku.

Pochowany został na cmentarzu zakonnym św. Jadwigi w Berlinie – Reinickendorf.

Źródła:

- Archiwum Diecezjalne w Gliwicach
 - Parafia św. Jana Chrzciciela w Biskupicach
 - Parafia św. Wawrzyńca w Mikulczycach
 - Parafia św. Mikołaja w Reptach Śląskich

 - USC w Kamieńcu
 - Armeekorps-Verordnungsblatt. Verlustlisten 1917.05.08, Ausgabe 1446
 - Catalogus Viceprovinciae Chilensis Societatis Iesu, 1955
 - Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego z 8 marca 1924 roku
 - Katalog der Deutschen Nationalbibliothek, <http://d-nb.info/gnd/125572271>
 - Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej) z 1930 roku
 - Spis abonentów sieci telefonicznych e okręgu katowickim z 1936 roku
 - Urząd Patentowy USA - Patent z 27 maja 1904 roku zarejestrowany 4 lutego 1908 roku pod nr 878208
 - Perlick Alfons, „Kirschniok, Jakob“ [w:] Neue deutsche Biographie, Bd.: 11, Kafka – Kleinfurter, Berlin 1977, s. 676 – 677
 - Franz Pieler młodszy, Dziennik [w:] <http://ladekzdroj.w.interia.pl/wiezababel2.html>.
 - Wspomnienie P.C. Hoffmanna SJ o Teofilu Kirschnioku w: *Norddeutschen Provinz* z 1995, Nr 1
 - „Kuryer Śląski” Nr 292 z 21 grudnia 1910 roku
 - „Kuryer Śląski” Nr 21 z 27 stycznia 1921 roku
 - Plan cmentarza w Berlinie – Reinickendorf na: <http://www.con-spiration.de/faberhaus/friedhof/> (dostęp: 21.10.2016)
-